

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในการดำเนินชีวิตของคนเรานั้นจะพบว่า คนเรามีลักษณะของความประพฤติที่แสดงออกมาแตกต่างกัน เช่น บางคนมีลักษณะเป็นคนรักง่าย บางคนมีลักษณะเป็นคนเชื่อง่าย บางคนเป็นคนโกรธง่ายหรือบางคนเป็นคนครุ่นคิดและวิตกกังวลมาก เป็นต้น ลักษณะของความประพฤติที่แสดงออกมาเช่นนี้ เนื่องจากมีสาเหตุบางอย่างคอยเกื้อหนุนอยู่เบื้องหลังซึ่งเป็นตัวกระตุ้นเน้นให้เกิดแรงจูงใจ ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมาที่ก่อให้เกิดการกระทำความดีหรือความชั่ว จนเกิดเป็นผลดีผลเสียขึ้น ปัญหาของการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวนี้เกิดขึ้นมาจากความไม่เข้าใจในเรื่องการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ทั้งของตนเองและบุคคลอื่น เป็นปัจจัยทำให้คนเราตัดสินใจกระทำอะไรลงไปโดยยึดถืออารมณ์ของตนเองเป็นสิ่งสำคัญมากกว่าการใช้เหตุและผล หากคนเราได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมทั้งของตนเองและบุคคลอื่นอย่างถูกต้องแล้ว จะทำให้การดำเนินชีวิตของคนเรานั้นมีความสุขยิ่งขึ้น

พฤติกรรมดังกล่าวมานี้ในทางพุทธศาสนาเรียกว่า จริต ซึ่งเป็นสังขารประเภทหนึ่ง ที่แสดงบทบาทออกมาเป็นรูปแบบพฤติกรรมทางกายและทางวาจา ทำให้คนเรามีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

หลักคำสอนในเรื่องไตรลักษณ์ทำให้เกิดแนวความคิดว่า จริตของคนเรานั้นสามารถเปลี่ยนแปลงและแก้ไขได้ คือ เปลี่ยนแปลงจากพฤติกรรมที่ไม่ดีเป็นพฤติกรรมที่ดีที่ได้รับการพัฒนาขึ้น กล่าวคือ สร้างความพร้อมทางสติปัญญาหรือความคิดที่ถูกต้อง รู้จักการแยกแยะเหตุและผลตามความเป็นจริง อันจะส่งผลดีและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปฏิบัติธรรมของบุคคล ซึ่งเป็นบรรทัดฐานสำคัญของสมาธิและปัญญาในการบรรลุธรรม

ผู้วิจัยมีความประสงค์ศึกษาเรื่องจริตกับการบรรลุธรรมในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท เพื่อขยายองค์ความรู้ในด้านการบรรลุธรรมของบุคคลตามแนวพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าอยู่ 3 ประการ คือ

1. วิเคราะห์แนวคิดเรื่องจิตของบุคคลที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท
2. ศึกษาความสัมพันธ์เรื่องจิตที่เป็นฝ่ายกุศลและอกุศลของบุคคลที่มีอิทธิต่อการบรรลุนิพพานตามแนวพุทธศาสนาเถรวาท
3. วิเคราะห์แนวคิดหลักคำสอนทางพุทธศาสนาที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงพฤติกรรมที่เกื้อหนุนต่อการบรรลุนิพพาน ที่มีปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องจิตของบุคคลที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท
2. จำแนกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาสาระที่เป็นประโยชน์แล้วรวบรวมเพื่อเขียนเป็นงานวิจัย
3. สรุปผลการวิจัยและนำเสนอเป็นงานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวกับเรื่องจิตของบุคคล ที่ปรากฏในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาทได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
2. ให้ความรู้เรื่องความสัมพันธ์เรื่องจิตของบุคคลกับการบรรลุนิพพาน ตามแนวพุทธศาสนาเถรวาทอย่างถูกต้อง
3. ขยายองค์ความรู้เรื่องการพัฒนาพฤติกรรมหรือปรับปรุงพื้นฐานทางจิตใจให้ถูกต้องกับอุปนิสัยและการประพฤติธรรมของบุคคลเพื่อการบรรลุนิพพานได้เร็วและสมบูรณ์ ตามแนวพุทธศาสนาเถรวาท